

Ing. Marian Jurečka
ministr práce a sociálních věcí
MPSV ČR
Na Poříčním právu 1/376
128 01 Praha 2

Praha 1.8. 2022

Věc: Žádost o změnu účelu čerpání prostředků z Národního plánu obnovy

Výzva č. 31_22_003 – Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb

Název komponenty: Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce

Datum vyhlášení výzvy: 6. 5. 2022. Plánovaná alokace výzvy: 2, 8 mld. Kč.

Vážený pane ministře Jurečko,

Obracíme se na Vás s žádostí, abyste se zasadil o okamžitou změnu ve výzvě Národního plánu obnovy, tak že zastavíte možnost čerpat prostředky evropských sociálních fondů na ústavní zařízení sociálních služeb. V situaci, kdy řadu let Česká republika usiluje o transformaci sociálních služeb, tj. přeměnu velkých zařízení do komunitních služeb a terénu, působí standard 2 Výzvy č.31 NPO umožňující čerpat prostředky na pobytová zařízení až do kapacity 120 míst v jednom objektu naprosto protichůdně.

Jednota pro deinstitucionalizaci sdružuje několik desítek organizací poskytující komunitní sociální služby, odborníky a vzdělavatele v transformaci a deinstitucionalizaci, lidi se znevýhodněním a pečující osoby. Přispívají denně k transformaci systému sociálních služeb v ČR. Máme zkušenosti s transformací ústavů v komunitní služby v ČR i v zahraničí. Ze zkušeností víme, že i lidé s vysokou mírou potřebné podpory lze podporovat účinně v komunitě, se zachováním důstojnosti, soukromí, možnosti pracovat a podílet se na společenském životě a být komunitě přínosem. Víme, že to v ústavních, velkokapacitních zařízeních nelze. Požadavky, se kterými se na Vás obracíme, jsme podrobně popsali a odůvodnili opakovaně v připomínkách adresovaných MPSV.

Žádáme, aby materiálně technický standard M2 (určený pro domovy se zvláštním režimem pro lidi s psychiatrickým onemocněním a domovy pro seniory) byl vypuštěn z přílohy výzvy č. 5 „Věcné podmínky pro realizaci projektů pobytových služeb péče v rámci Národního plánu obnovy“.

Tento materiálně technický standard umožňuje výstavbu a rekonstrukce velkokapacitních ústavních zařízení o kapacitě až 120 osob. Opakovaně jsme se v průběhu let obraceli na MPSV a přinášeli argumenty a důkazy že (nejen) pro lidi s psychiatrickým onemocněním je nedůstojné a devastující žít v podmínkách zařízení s tak vysokou koncentrací lidí.

V textu standardu M2 výzvy je uváděno: „*Primárně jde rovněž u standardu M2 o naplnění kritérií a požadavků principu „nezávislého způsobu života“ - základním východiskem je přiblížit život v pobytových službách sociální péče běžnému životu mimo sociální službu, formou **komunitního bydlení a co nejvíce bez omezení se přiblížit přirozenému způsobu života.***“ Pobytovou sociální službu s kapacitou pro 120 lidí není rozhodně možné označit jako komunitní pobytovou službou ani komunitní bydlení, které by se blížily přirozenému způsobu života.

Jsme přesvědčeni, že možnost čerpat prostředky na výstavbu a rekonstrukce tak velkých zařízení je v rozporu s účelem a cíli evropských sociálních fondů, z kterých je financována transformace ústavních DZR se stejnou kapacitou. A že je to zároveň v přímém rozporu s Deklarací vlády o deinstitucionalizaci, s Úmluvou OSN o právech osob s postižením i s dikcí Zákona o sociálních službách (108/2006 sb. ve znění pozdějších předpisů).

Na jedné straně NPO podporuje deinstitucionalizaci formou výstavby komunitních pobytových služeb s argumentem deinstitucionalizace, viz standard M1, ale na druhé straně je podporována výstavba a rekonstrukce ústavních služeb dle standardu M2 v rozporu s transformací a deinstitucionalizací.

Kalkulace okamžité výstavby budov s kapacitou vysoké koncentrace lidí v jedné budově se může jevit jako "levnější varianta". Ale je známo, že z dlouhodobého hlediska jsou velkokapacitní sociální služby drahé a z hlediska udržitelnosti z veřejných prostředků tedy nevýhodné:

- Velkokapacitní pobytové služby na sebe váží další vysoké náklady (související se zajištěním požární ochrany, bezpečnost práce, údržby a opravy budov, odpadní systémy, kuchyně, prádelny, zahrady, apod). Např. jeden měsíc v pobytovém zařízení stál před pandemií Covid 50–70 tis. Kč, v terénu péče o imobilního klienta u něj doma stála 25–30 tis. Kč. V současné době půjde o daleko vyšší částky - zvyšující se energie, plyn a teplo, náklady na stálou materiální údržbu, apod.
- Velkokapacitní pobytové služby svým provozem nejsou kombinovatelné s neformální, dobrovolnickou a komunitní péčí, která je vždy levnější.

Z hlediska udržitelnosti jsou komunitní sociální služby výhodné, zejména sociální bydlení v kombinaci terénních a ambulantních komunitních služeb.

Standard a kvalita: Velkokapacitní pobytové služby nemohou svým charakterem fungování umožnit člověku užívání běžných služeb, být v přirozeném kontaktu s blízkými lidmi a přáteli, pracovat, učit se potřebným sociálním a jiným dovednostem. Často dochází ke zneschopnění uživatele v důsledku nadměrné péče, hostilímu způsobu života, minimálnímu využití potenciálu uživatele služby. Nelze v nich poskytovat individualizovanou službu a neodpovídá ani požadavkům a standardům kvality života lidí se znevýhodněním v porovnání s běžným životem a bydlením lidí v 21.století.

Kontrola: víme z praxe i teorie, že velkokapacitní ústavní zařízení jako taková nelze snadno kontrolovat veřejností, komunitou a blízkými klientů služby.

Vážený pane ministře,

věříme, že porozumíte našim argumentům a že uděláte maximum pro to, aby se z Národního plánu obnovy neinvestovalo do rozvoje zařízení ústavního typu.

Věříme, že se svým rozhodnutím zasadíte o systémové využití veřejných prostředků na rozvoj komunitních sociálních služeb terénních, ambulantních i pobytových, umožníte tak lidem se znevýhodněním způsobeným zdravotním postižením, věkem či sociální situací žít v souladu s místním standardem, evropskou sociální politikou, požadavky Evropské komise na čerpání ze sociálních fondů a že tak podpoříte výraznou změnu v přístupu k lidem se znevýhodněním v ČR, kteří mají stejné právo na důstojný život, tak jako všichni ostatní.

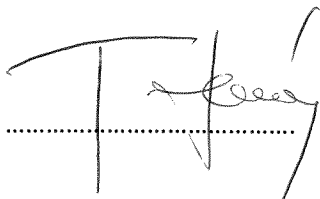
Předem děkujeme, že naší výzvě budete věnovat pozornost a že s námi budete v této věci jednat.

S pozdravem

za výbor Jednoty pro deinstitucionalizaci, z. s.

Mgr. Terezie Hradilková, předsedkyně

+420 777 234 030, vybor@jdicz.eu

za členské organizace Jednoty pro deinstitucionalizaci, z. s.:

Asistence, o.p.s., Mgr. Erik Čipera, ředitel

+420 739 006 382, erik.cipera@asistence.org

Fokus Praha, z. ú., Mgr. Jan Sobotka, výkonný ředitel

+420 774 701 106, sobotka.jan@fokus-praha.cz

JINAK, z. ú., K. Krčmářová, vedoucí Podpory samostatného bydlení JINAK

+420 608 232 221, krcmarova@jinakops.cz

Nadace J&T, Mgr. Marie Oktábcová, ředitelka

+420 221 710 124, oktabcova@nadacejt.cz

Pohoda – společnost pro normální život lidí s postižením, z.ú.

Mgr. Lucie Mervardová, ředitelka, +420 777 913 456, reditel@pohoda-help.cz

Rytmus – od klienta k občanovi, z.ú. , Mgr. Pavla Baxová, ředitelka,

+420 604 112 379, pavlab@rytmus.org

K Žádosti se připojily dosud tyto organizace a odborníci:

za Alianci pro individualizovanou podporu, z.s.

Mgr. Kristýna Mlejnková, Ph.D., výkonná ředitelka

+420 603 874 853, kristyna.mlejnkova@aipp.cz

za Platformu pro sociální bydlení

Mgr. Barbora Bírová, ředitelka

+420 728 428 534, barbora.birova@socialnibydeni.org

za Asociaci komunitních služeb, z.s.

Mgr. Jan Sobotka, člen správní rady

+420 774 701 106, sobotka.jan@fokus-praha.cz

za Asociaci Dítě a Rodina, z.s.

Ing. Anna Krbcová, tajemnice

+420 603 402 309, anna.krbcova@ditearodina.cz

za Iniciativu Za bydlení

Mgr. Iva Kuchyňková, Advocacy Officer

+420 603 280 738, iva.kuchynkova@charita.cz

a Římskokatolická farnost Sokolov, P. ThLic. Petr Bauchner

+420 608 656 556, farnostsokolov@seznam.cz

a Mgr. Bc. Jiřina Kafková, sociální pracovnice, lektorka, inspektora QSS, věnující se dlouhodobě transformaci pobytových služeb, jirina.kafkova@seznam.cz

Za bydlení

